

עפ"ג 70738-04-25 - מנחם מנדל אסרף נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

עפ"ג 70738-04-25

לפני:
כבוד המשנה לנשיא נעם סולברג
כבוד השופט יוסף אלרון
כבוד השופטת גילה כנפי-שטייניץ

המערער:
נגד
מנחם מנדל אסרף

המשיבה:
מדינת ישראל
ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל
אביב-יפו ב-ת"פ 52430-03-24 מיום
18.3.2025 שניתן על-ידי השופטת ש' זמיר
ח' בסיוון התשפ"ה (4.6.2025)
תאריך ישיבה:
בשם המערער:
בשם המשיבה:
עו"ד עילית מידן

פסק-דין

השופט יוסף אלרון:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת ש' זמיר) ב-ת"פ 52430-03-24 מיום 18.3.2025, בגדרו נגזר על המערער עונש של 7 שנות מאסר בפועל, והופעל במצטבר עונש מאסר מותנה של 9 חודשי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית. זאת, לאחר שהורשע בעבירות של נשיאת נשק וחבלה בכוונה מחמירה.

תמצית כתב האישום המתוקן

2. כעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 29.2.2024 המערער הגיע ברכב למתחם תחנת דלק בחולון כשעל גופו פאוץ' ובתוכו כלי נשק מסוג לא ידוע שקוטרו 9 מ"מ (להלן: הנשק), יחד עם אדם

ביטון ורחמים מורדן. השלושה ירדו מהרכב והתיישבו לאכול במסעדה שבמתחם תחנת הדלק. באותה עת, נכחו אנשים רבים במסעדה ובעסקים הסמוכים.

דקות ספורות לאחר שהשלושה הגיעו למתחם, הגיע למקום משה אוקנין (להלן: המתלונן) ונכנס למסעדה בה שהו. בשלב זה, ביטון והמתלונן החליפו ביניהם מספר מילים, והאחרון סימן לביטון להתלוות אליו אל מחוץ למסעדה. המערער עקב אחרי השניים, אך שמר מרחק מהם. המתלונן בשלב זה פנה אל המערער, וסימן לו להתרחק מהמקום. אז, החל להתפתח עימות בין השניים, במסגרתו קרב המערער אל המתלונן. השניים שוחחו קצרות, והמתלונן הניח את ידו על לחיו השמאלית של המערער, שהדף אותו קלות. אז, המתלונן הניח את ידו על צווארו של המערער; ובהמשך, משיצאו אל מחוץ למסעדה, הניח את ידו שוב על צווארו של המערער.

המערער הכניס את ידו לפאוץ' שנשא על גופו, שלף ממנו את הנשק, וירה במתלונן בירכו השמאלית. כתוצאה מכך, נגרם למתלונן פצע ירי כניסה ויציאה במרכז ירך שמאל ושבר עם "מרכיב ריסוק" ניכר. נוכח פציעה זו, המתלונן הורדם והונשם, פצעו קובע, ובהמשך הוא נאלץ לעבור ניתוח לשחזור וקיבוע השבר.

בגין האמור, יוחסו למערער עבירות של נשיאת נשק וחבלה בכוונה מחמירה לפי סעיפים 144(ב) רישה לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק) ו-329(א)(1) לחוק.

עיקרי גזר הדין

3. המערער הורשע בעבירות שיוחסו לו על פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, בהתאם להסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש.

4. בית המשפט המחוזי בגזר דינו קבע כי המערער פגע ברף בינוני-גבוה בערכים החברתיים מביצוע עבירות של חבלה בכוונה מחמירה ונשיאת נשק. בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, נקבעו לחומרה הצטיידות המערער מבעוד מועד בנשק שבכוחו להמית; היעדר ההרתעה משימוש בו הלכה למעשה; חוסר המידתיות בתגובתו ביחס לאירוע; החבלה החמורה שנגרמה למתלונן; והעובדה כי מעשה הירי בוצע במקום הומה אדם. יחד עם זאת, בית המשפט המחוזי ציין, בין היתר, כי יש ליתן משקל מסוים לכך שאירוע האלימות התפתח באופן ספונטני, וכן לכך שקדם עימות בין המערער לבין המתלונן עובר למעשה הירי.

נוכח כל האמור, ובהתחשב במגמת ההחמרה בענישה בעבירות אלו, נקבע כי מתחם העונש ההולם

בעניינו של המערער הוא בין 5 ל-8 שנות מאסר בפועל.

5. בגדרי מתחם העונש ההולם, בית המשפט המחוזי נתן משקל להודאת המערער ולחסכון בזמן השיפוטי כשיקולים לקולה. עוד ניתן משקל לקולה לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער, היעדר מעגלי תמיכה וכן לגילו הצעיר. מנגד, בית המשפט המחוזי זקף לחובתו את הרשעותיו הקודמות, שבגינן ריצה עונשי מאסר בפועל; וכן ביצוע העבירות דנן כאשר תלוי ועומד נגדו מאסר מותנה בגין הרשעה בעבירת נשיאת נשק. בהקשר זה אף צוין, כי שיקולי הרתעת היחיד מחייבים ענישה מרתיעה ומשמעותית ביחס למערער, כמו גם שיקולי הרתעת הרבים במקרים מעין אלו.

בשקלול האמור, נגזר על המערער עונש של 7 שנות מאסר בפועל, וכן, הופעל במצטבר עונש מאסר מותנה שנגזר עליו ב-ת"פ 39500-07-20 (בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו) כך שיהא עליו לרצות 7 שנים ו-9 חודשי מאסר בפועל. זאת, לצד 12 חודשי מאסר מותנה לבל יעבור עבירת אלימות או נשק מסוג פשע, למשך 3 שנים; 6 חודשי מאסר מותנה לבל יעבור עבירת אלימות או נשק מסוג עוון, למשך 3 שנים; ותשלום פיצוי למתלונן בסך של 10,000 ש"ח.

תמצית טענות הצדדים בערעור

6. לשיטת המערער, בית המשפט המחוזי החמיר עמו יתר על המידה - הן בקביעת מתחם העונש ההולם בעניינו והן במיקום עונשו בגדרי מתחם זה. ביחס לכך, צוין כי במרבית פסקי הדין שנבחנו על ידי בית המשפט המחוזי נקבעו מתחמי ענישה נמוכים יותר, וכן הושתו עונשים קלים יותר; ואילו בפסקי הדין שבהם הושתו עונשים דומים - נדונו מקרים חמורים יותר מהמקרה דנן.

באשר למתחם העונש ההולם, באת-כוח המערער התייחסה בהרחבה לעימות שקדם למעשיו כשיקול העומד לזכותו, תוך שציינה את התנהלות המתלונן עובר לאירוע מושא כתב האישום המתוקן וטענה כי היה זה המתלונן ש"התחיל" והסלים את האירוע. ביחס לפגיעה במתלונן, נטען כי לא ניתן לאמוד את הנזק שנגרם לו, שכן הלה לא העיד על נזקיו ואף לא הוגשו הצהרת נפגע עבירה או תסקיר נפגע עבירה.

עוד נטען, כי בית המשפט המחוזי שגה כאשר מיקם את עונשו בשליש העליון של מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינו, תוך שנתן משקל יתר לעברו הפלילי ונמנע מלתת משקל מספק להודאתו ויתר נסיבותיו האישיות והמשפחתיות.

7. מנגד, באת-כוח המשיבה סמכה ידיה על רכיבי העונש שנגזר על המערער תוך שציינה היבטים

לחומרה במקרה דנן, ובכלל זה הדגישה כי מעשי המערער בוצעו במתחם הומה אדם בו נכחו משפחות וילדים. לעניין העימות שקדם לירי במתלון, טענה כי עימות זה לא כלל תחילה אלימות פיזית, וכי לא הייתה הצדקה לתגובתו האלימה של המערער בירי שביצע לעבר המתלון.

באת-כוח המשיבה התייחסה בהרחבה לעברו הפלילי המכביד של המערער, ובכלל זה ריצוי עונשי מאסר בפועל. עוד הדגישה כי המערער ביצע את המעשים דנן בעוד מאסר מותנה תלוי ועומד נגדו, וזאת בשל הרשעה קודמת בעבירת נשיאת נשק. נוכח האמור, נטען כי אף בהתייחס לנסיבותיו האישיות של המערער - עונשו עדיין משקף את חומרת מעשיו; וכן את מגמת ההחמרה בענישה בעבירות בהן הורשע המערער.

דין והכרעה

8. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור תיטה שלא להתערב בעונש שהושת על ידי הערכאה הדיונית, אלא במקרים חריגים שבהם נפלה בגזר הדין טעות מהותית ובולטת, או כאשר העונש שהושת חורג באופן קיצוני מהענישה המקובלת במקרים דומים (ע"פ 1932/24 קיברה נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (26.1.2025)). כפי שאפרט להלן, עניינו של המערער אינו נמנה עם מקרים חריגים אלו.

9. עיון בעובדות כתב האישום המתוקן, בהן הודה המערער במסגרת הסדר טיעון, מלמד על חומרת מעשיו. המערער הצטייד בנשק אשר בכוחו להמית. אם לא די בחומרה שבנשיאת הנשק, כשלעצמה, המערער לא נרתע מלבצע בו שימוש הלכה למעשה וירה במכוון בירכו של המתלון. במעשה ירי זה, המערער פצע את המתלון באופן שהוביל להרדמתו והנשמתו, ובהמשך אף לניתוחו. הירי בוצע במקום הומה אדם, בו אף נכחו קטינים, ולא במקום נידח; ובכך, חומרת מעשיו של המערער נלמדת לא רק מנזקו של המתלון, אלא גם מהנזק הפוטנציאלי לעוברי האורח (סעיף 40ט(א)(3) לחוק).

10. לירי שביצע המערער כלפי המתלון קדם עימות בין השניים, כמתואר לעיל. הגם שעניין זה מלמד על אי-תכנון מעשי המערער, הוא אינו מפחית מחומרת מעשיו, משנטל נשק חם וירה מקרוב לעבר המתלון. מובן, כי אין בעימות, יהא אשר יהא, כדי לאפשר למערער לבצע מעשים חמורים מעין אלה וליטול את החוק לידיו (ע"פ 4519/24 מדינת ישראל נ' בוקאעי, פסקה 10 (8.5.2025) (להלן: ענייןבוקאעי)).

11. זאת ועוד, מתחם העונש ההולם שנקבע מתיישב אף עם גישתו של בית משפט זה ביחס לעבירות הנשק ועבירות האלימות. בעניין זה, ציינתי לא אחת את חומרתן הרבה של עבירות הנשק המסכנות את שלום הציבור, המהוות קרקע פורייה לביצוע פעולות עברייניות נוספות; כמו גם את הצורך בנקיטת מדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה להתמודדות עם תופעה זו (עניין בוקאעי, פסקה 8). כך בכלל וכך

בפרט, "הצורך בנקיטת מדיניות ענישה מחמירה נחוץ במיוחד כאשר השימוש בנשק גורר פגיעה בגוף ובנפש [...]" (ע"פ 4406/19 מדינת ישראל נ' סובח, פסקה 17 (5.11.2019) (ההדגשות הוספו - י' א')).

עבירת החבלה בכוונה מחמירה בה הורשע המערער פוגעת אף היא באופן מובהק בערכים חברתיים מוגנים ומצדיקה נקיטת מדיניות ענישה מחמירה. בהקשר זה, ציינתי זה מכבר כי יש ליתן ביטוי לחומרה הרבה שיש לראות בהתנהגות אלימה הבאה כניסיון לפתרון סכסוכים; ובהתאם, להטיל ענישה ממשית ומוחשית אשר יהיה בה כדי להרתיע את הציבור הפועל בדרכים אלימות (ע"פ 7069/20 אבו חדיר נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (11.2.2021)).

12. נוכח חומרת מעשיו של המערער, גם נסיבותיו האישיות אינן מצדיקות התערבות בעונשו. בהקשר של עבירות הנשק, הדגשתי לא אחת כי על בתי המשפט לבכר את האינטרס הציבורי שבהרתעת הרבים והיחיד, על פני נסיבותיו האישיות של עבריין הנשק (ע"פ ג 38889-05-25 מדינת ישראל נ' אבו קמל, פסקה 5 (9.6.2025)). במקרה שלפנינו, הודאתו של המערער ונסיבות חייו האישיות מתקוות למול עברו הפלילי המכביד הכולל הרשעות קודמות וריצוי תקופות מאסר לא קצרות; ובכלל זה, הרשעה קודמת בעבירת נשק שבגינה נגזר עליו עונש מאסר בפועל. בכך יש כדי ללמד כי לא היה במענה העונשי בעבר כדי להרתיעו מלבצע את העבירות מושא הערעור, ובכלל זה עבירת נשק בשנית. יתרה מכך, העבירות דנן בוצעו בעוד תלוי ועומד נגדו עונש מאסר מותנה בן 9 חודשים, שלא היה בו בכדי להרתיעו.

13. אין ממש גם בטענת המערער באשר להפעלת עונש המאסר המותנה. כידוע, כלל הוא כי עונשי מאסר על תנאי יופעלו במצטבר ולא בחופף, אלא מטעמים מיוחדים שיירשמו (סעיף 58 לחוק; ע"פ 1061/21 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 25 (14.4.2022)); ואילו המקרה דנן אינו עולה כדי חריג לכלל זה.

14. סוף דבר: העונש שנגזר על המערער הולם את חומרת מעשיו ומתחשב כראוי בכלל הנסיבות הצריכות לעניינו.

אציע אפוא לחברי ולחברתי לדחות את הערעור.

יוסף אלרון
שופט

המשנה לנשיא נעם סולברג:

אני מסכים.

נעם סולברג
משנה לנשיא

השופטת גילה כנפי-שטייניץ:

אני מסכימה.

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט יוסף אלרון.

ניתן היום, כ"ב סיוון תשפ"ה (18 יוני 2025).

גילה כנפי-שטייניץ
שופטת

יוסף אלרון
שופט

נעם סולברג
משנה לנשיא